

handling, blev den sluttet i en temmelig sildig Time. Dette medførte, at forskjellige Yttringer, som der ellers havde været stærk Opfordring til at indbegaae, ikke ret vel dengang kunde blive det, da det var et almindeligt Driste, at Sagen maatte komme til Afstemning uden Forsettelse af Debatten. Jeg beklager nu paa en Maade alligevel, at ikke denne Opsættelse fandt Sted, saaledes at Sagen igjennem forhandledes næste Dag, thi det ærede Medlem, der havde Ordet i det sidste Dieblif, og som jeg havde troet, at vi idag skulde have haft den Fornøjelse at see, nemlig det sjeneste Medlem (Strøm), er ikke nu tilstede, og det vil altsaa ikke være passende med nogen Udsørlighed at indbegaae hans Yttringer, uagtet de i saa høj Grad opfordre dertil. Jeg skal altsaa forfaa vidt indskrænke mig til nogle korte Bemærkninger. Et Hovedpunkt var, som det ærede Thing vil erindre, Forholdet mellem Lovens af 4de April 1855 og det her foreliggende Lovforslag. Jeg vil nu fornemmelig henholde mig til, hvad jeg var saa heldig udtrykkelig at finde i selve Motiverne og alt sidst fremhævede, nemlig at det i Motiverne bestemt udtaltes, at den saadanne Tingenes Ordning som den, der under bragt i Forslag, var ligesom usørlig med, hvad der dengang var paakendt. Hertil skal jeg med den ærede Formands Tilladelse føie et Par Ord i Anledning af den sidste Forhandling. Hvad man i 1855 vilde fyldestgjøre, var et Samvittigheds-hensyn for den Enkelte indenfor Folkekyrkens Dnråade; men mangfoldige af de Grunde, der under denne Forhandling ere blevne fremhævede, og navnlig ogsaa f. Ex. af det ærede Medlem fra Sylland (L. Jensen), vare ikke Samvittigheds-hensyn, men f. Ex. den om at gjøre 3. Miil. Begivenmelighedshensyn; det er det ene. Den Andet er, at forsaavidt man opstillede videregaaende Grundfætninger — thi ikke Alt, hvad der blev udtalt, faldt ind under disse Begivenmelighedshensyn —, var der et ganske paafaldende Misforhold i mellem Maal og Middele. Man opstillede store Formaal, som skulde fyldestgjøres; men de Midler, hvorved de skulde fyldestgjøres, stode i en meget bestemt Strid i en flavelende Disharmoni med disse Maal; det var uden tal Tvivl det, som ganske

naturligt fremkaldte — ja, jeg vil ikke bruge det Ord, som den ærede Ordfører brugte, da det synes at saare det ærede Medlem, der afviste det (Hæle), men jeg maa dog sige, at dette Misforhold mellem Maal og Middele ganske naturligt bevirker, at hele Lovforslaget saaar et saa besynderligt Præg; jeg kunde fristes til at sige, at den lidende Sandsynlighed, der er for, at Sagen overhovedet kan føres igjennem i denne Samling, gjør Afstemningen ligesom endnu misligere; thi hvis flere Medlemmer have en Fornemmelse af, at man dog tilsidst kun forhandler Sagen, uden at man tør troe, at den derved bringes til nogen virkelig Afgørelse, saa kan dette let faae en uheldig Indflydelse paa Afstemningen. Dybere tør jeg som sagt ikke gaae ind paa det fraværende Medlems Betragtninger; men alle rede i hvad jeg her har paapeget ligger Overgangen til, hvad jeg vil sige mod et andet æret Medlem, som idag har haft Ordet, nemlig den ærede 2den Landsthingsmand for 8de Valgkreds (Carlsej), Rigeoverfor ham vil jeg sige, at for at jeg kunde opfatte og bedømme hans Tankegang, da maatte denne være langt fuldstændigere indviklet. Min Indvending imod hans Forsvar for Lovforslaget gaaer egentlig ud paa, at det er et Ord, som ogsaa er brugt engang tidligere under denne Sag —, at det ligesom var en Motivering af en Petition, der gik i en uklar Frihedsretning. De ærede Medlemmer, der som det forekommer mig, have taget noget Anstod af, hvad der under denne Sag er talt om Organisations-spørgsmaal i Modsætning til Frihedsspørgsmaal, have ikke været tilstrækkelig opmærksomme paa, at hvad der herom fra flere Sider er sagt, var dette, at her ikke blot var Spørgsmaal om en Frihed for den Enkelte af Samvittighedshensyn, saaledes som ved Loven af 4de April 1855, men at her tilføjede var Tale om et meget væsentligt Organisations-spørgsmaal, og det, jeg anseer som en billig Forbring til dem, der saa at sige antydningens vilse oprulle Billedet om en heel anden Tilstand indenfor Folkekyrken, der i det Fjerne ville vise os en saadan ny, aldeles forskjellig, men bedre Tingenes Tilstand, er den, at de tale noget tydeligere, det kan billigtvis fordres, at selve det Lovforslag, hvorom der her er Spørgsmaal,